

Naturintegreret socialt arbejde

Båltæending

Formål:

- At få kompetencer i relationsdannelse gennem empati og afledt hjælpsomhed.

Forfatter:

Johanne Christiani, Skovskolen, Københavns Universitet

Teori

Nederste niveau i Maslows behovs-pyramide, dvs. fysiske behov for fx mad og varme, og tryghedsbehov for etablering og sikkerhed. De fysiske behov og behovet for tryghed er essentielle for psykisk velbefindende. Det er ofte svært for unge på kanten, at mærke og handle på de grundlæggende behov.

I naturen kan der opstå situationer hvor basale behov som mæt, tør og varm bliver tydelige. Det bliver nødvendigt at forstå, hvordan man laver et bål. Og det kræver empatiske evner at kunne se hvilke handlinger, der kan være et hjælpsomt bidrag til processen.

Progression

Båltænding kan ud fra et færdighedstræningsperspektiv, gøres mere udfordrende ved sværere vejrforhold som regn eller frost. Øvelsen kan også gå forud for mere intense sessioner omkring bålet, fx metodekort Båltanker og Netværksmødet.

Øvelsen kan gøres lettere ved at de unge ikke skal antænde med tændstål, men evt. med tændstikker, og så i efterfølgende sessioner tændes med tændstål.

Transfer

De unges slutudsagn ved bålet omkring egne evner, nedskrives enten af den fagprofessionelle eller de unge selv. Deres udsagn skal viderebringes til psykolog, familie eller inkluderes i andre kontekster. Jeg evnede at... fordi jeg gjorde...

Natur

Bålplads eller lignende, hvor det er egnet at lave bål. Husk på, at der på nogle tidspunkter kan forekomme afbrændingsforbud.

Variation

Spørgsmålene kan evt. udleveres på papir med opfølgende støtte gennem besøg af en fagprofessionel.

Der er forskellige båltyper, som bygges forskelligt op og har forskellige formål.

Tidsforbrug

1,5-2 timer.

Deltagerantal

4-12 deltagere.

Udstyr

- Tændstål
- Lille pose, der anvendes som bålpose
- En træskive eller et stykke bark som underlag til båltænding
- Medbring evt. letantændelige materialer som: Bomuldsvat, fatwood (harpiks fyrretræ – kan købes i spejdersport), vaseline, kulkud og fyrsvamp.

Tryghed og sikkerhed

De unge inddeles i mindre grupper af 2-3 personer. Den fagprofessionelle går rundt til grupperne og støtter og hjælper.

Forberedelse

Introduktion: Man ved at mennesket

har kunne frembringe ild fra omkring 1 million til 1,4 million år siden.

De to grundlæggende metoder til ildfremstilling er friktion (antænding med gnidningsvarme) og ildslagning (gnistantænding). Friktionsild foregår træ mod træ, mest udbredt er ildboring, hvor en træpind under jævnt tryk mod et fast træunderlag bringes i stabil rotation, enten med hænderne eller ved en snor fx monteret på en bue. Ildslagning er, når to hårde materiale slås mod hinanden fx flint og svovlkis eller stål og flint. De fremkomne gnister opfanges som en glød i et letantændeligt materiale, kulkud eller askeluddet fyrsvamp, hvorefter gløden lægges i en rede lavet af tørt græs og pustes til en flamme. Et tændstål er et moderne redskab til at frembringe slagild. Det fungerer ved, at man skraber magnesium af, der antændes og kortvarigt opnår en høj temperatur. Man kan skrabe gnister ned i bomuld, birkebark eller fatwood og derved skabe en flamme.

Sværhedsgrad:

Fysisk: ●●●○ Socialt: ●●●○ Kognitivt: ●●●○

Krav til omgivelserne

Omgivelserne skal byde på indsamlingsmuligheder af brandbare materialer. Dvs. et sted med birke-

træer, fyrtræer eller granbevoksning er optimalt. På friske birketræer kan man indsamle løst siddende bark, men ikke skære hele stykker af. Fra døde træer kan man indsamle hele stykker bark.

Naturintegreret socialt arbejde

Båltænding

Formål:

- At få kompetencer i relationsdannelse gennem empati og afledt hjælpsomhed.

Forfatter:

Johanne Christiani, Skovskolen, Københavns Universitet

Fremgangsmåde

- 1 Den fagprofessionelle viser en bålpose med gode brandbare materialer, som kan findes i det valgte område.
- 2 De unge får en bålpose og skal i par indsamle egnet materiale. Gode materialer man ofte finder er: birkebark, fatwood, harpiks, tidselfrø, tørt græs, dunhammer top, tørre granris.
- 3 Imens, der indsamles til bålposer, lægger den fagprofessionelle materialer frem, der kan fortælle os lidt om ildens historie fx ildbor (friktionsild), flint, stål og kulklud (slagild), tændstål, tændstikker og lighter.
- 4 Gruppen samles, når de unge har indsamlet egnet materiale til bålet.
- 5 Den fagprofessionelle fortæller her efter lidt om ildens historie (se fakta om ildens historie under forberedelse). Det giver ofte en forståelse, interesse og perspektiv på bålens betydning for mennesket.
- 6 De unge skal selv prøve at bruge tændstål. I par finder de unge en station, hvor der er sikkert at tænde bål og materialerne til at tænde med. Det vil sige tændstål, bålposens indhold evt. suppleret med medbragte materialer.
- 7 Der skal være tid til at eksperimentere. Den fagprofessionelle inspirerer, opmuntrer, støtter og giver råd.
- 8 Når alle grupper har fået ild i deres minibål, vælges et ud, som fodres til et større fælles bål, og de andre minibål slukkes sikkert og forsvarligt.
- 9 Gruppen samles omkring det store bål. De unge sendes ud i par og skal finde et sted, hvor det er rart at få en snak. Den fagprofessionelle går rundt til parrene og starter samtalen med Gode spørgsmål.
- 10 Gruppen samles igen omkring det store bål og den fagprofessionelle spørger: Hvad er det, du kan nu, som du ikke kunne tidligere i dag? Skriv det ned eller tegn det. Den unge kan supplere med de evner vedkommende observerede hos sin makker. Den unge kan nu skrive: Jeg evnede at... fordi... Det kan enten nedskrives, eller siges højt. Den fagprofessionelle noterer eller indsamler de unges egne noter (se Transfer).

Gode spørgsmål

Spørgsmål til at starte samtalen, når de unge er i par, og spørger først den ene:

- Hvad oplevede du i denne øvelse?
- Hvad gjorde du?
- Hvordan hjalp i hinanden med bålet?
- Hvordan kunne du se, hvornår og hvordan din ven havde brug for hjælp?

Og spørger derefter den anden:

- Hvad synes du din makker var god til?
- Gjorde din makker noget, der var en god hjælp for dig?
- Hvad betød det for dig at få hjælp?

Rollefordeling

Hvis der er flere fagprofessionelle, kan der være flere, der støtter makkerparrene i deres refleksion over processen (punkt 9).

Refleksion

At have kontrol over ilden er en vigtig del af menneskets historie. Ilden gjorde os i stand til at beskytte os mod vejr og vind, den gav os lys og det blev muligt at tilberede vores mad. Senere blev ilden central for udvikling af redskaber og mad. Det har været

vigtigt for mennesket altid at kunne lave bål for at kunne klare sig selv.

Gruppen kan reflektere over om det er vigtigt at kunne lave bål i dag? Derfra kan man tale om, hvad der for dem er vigtigt i deres hverdag.

